

Рагін, Я. Ай ды Таня! Ай ды Тома! / Яўген Рагін, Кастусь Антановіч // Культура. - 2016. - 1 кастрычніка. - С. 10, 11.

Аб рабоце ўстаноў культуры Кобрыншчыны (з ліку бібліятэчных устаноў - Гарадзецкая публічная бібліятэка).

Ай ды Таня! Ай ды Тома!

Сённяшняя публікацыя цалкам прысвечана культуры Кобрыншчыны. У раёна - унікальная гіс

т

орыя, гэтка ж і культура. І кіруе аддзелам ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі даўні эксперт рэдакцыі Надзея Жук. Мы трохі засумавалі, калі даведаліся,

шт

о на час нашага прыезду будзе яна па неадкладных справах у Пінску. Але па факце сумаваць не было і калі. Кожная сустрэча з работнікамі культуры аказалася настолькі факіурнай і ёмістай, што толькі паспявай-запісвай.

А скарбоначка - поўная

Мы нікога з кіраўніцтва не папярэдзвалі, што заедзем у вёску Гарадзец. Яна сустрэлася нам няпланова, дый час быў абедзенны. Падумалі, што клуб будзе зачынены. Аднак не, усе

- Н

а месцы. Больш за тое, і ў клубнай, і ў бібліятэчнай установах - наведва
л

ьнікі: гурткоўцы і чытачы. Так што "скарбоначка" сельскай культуры паўстала перад намі паўнюткай.

Са сваімі сяброўкамі і сябрамі спевамі займалася сямікласніца Сняжана Бараноўская. Загадчыца клуба Таццяна Патоня распавяла, што ўстанова ў іх даволі кампактная: танцавальная і глядзельная залы аб'яднаныя.

Пры ўстанове дзейнічаюць танцавальны, вакальны гурткі, а таксама ансамбль са званнем народнага, які аб'ездзіў з канцэртамі свой і навакольныя раёны. Пра ансамбль, дарэчы, варта сказаць колькі словаў асобна. Спірава ў тым, што доўгі час яго ўзначальваў заслужаны работнік культуры Беларусі Ігар Чэрнік. Пасля яго сыходу на пенсію калектыў істотна змяніўся. Змяніўся і фармат цяпер у рэпертуары як народных песні, так і эстрадных. Прычыны - пражэктныя. Маўляў, пад "мінусавую" фанаграму прасцей працаваць. Ну а пасада кіраўніка калектыву пакуль вакантная. Праўда, гэта не перашкодзіла ансамблю пацвердзіць званне народнага тры гады таму, а таксама паспяхова гастраліваць. Спрыяе і выдатная апаратура, якая дазваляе праз канцэртную дзейнасць выконваць гадавы план платных паслуг клуба ў 700 рублёў

.
Адметна, што частка тэхнік

і
была набыта менавіта за заробленыя клубам пазабюджэтныя грошы. Астатняе клуб атрымаў у выніку надання вёсцы с

т
атусу аграгарадка. Можна было б рухацца ў гэтым плане і далей, пашыраючы спіс платных паслуг

г,
набываць неабходнае тэхнічнае начынне, але цяпер заробленыя грошы ідуць на абслугоўванне касавых

апаратаў, якія абавязалі закупіць, а таксама на аплату камунальных паслуг

г.

..

Не маюць у сельскім клубе спадзявання і на прыбытак ад дыскатэк. І калі раней

атрымлівалі дазвол на разавыя мерапрыемствы для правядзення дыскатэк, то цяпер ад гэтага паступова адмаўляюцца - дзяцей цяжка вярнуць на танцпляцоўку пасля доўгага перыяду няўцямнай палітыкі правядзення (урэшце, праблема агульнарэспубліканская). Даводзіцца прыдумляць новыя формы працы з супольнасцю. Да прыкладу, сумесныя мерапрыемствы клуб праводзіць з праваслаўнай царквой

-
як на рэлігійныя святы, так і на свецкія.

Але, магчыма, не было б у клуба такіх поспехаў і запатрабаванасці мясцовым людям, калі б не тамтэйшая гаспадарк

а “
Гарадзец-агра”. Паказальны прыклад: спонсар аплаціў усе в

ы
даткі на правядзенне сёлетняга свята аграгарадка. Д

з
якуючы

т
акому партнёрс

т
ву ў клуба маецца

магчы
масць бясплатна праводзіць

в
язныя віншаванні юбіляраў, ад

зінокі
х людзей у Гарадцы і ў навакольных вёсках.

Чытачы з пялюшак

Актыўна працуе з супольнасцю і бібліятэка. За дзень сельскую **бібліятэку ў Гарадцы**, як паведаміла нам яе загадчык Тамара Барысевіч, наведвае 20-25 чалавек. Мы было

з
асумняваліся, аднак неўзабав

е
на
ўла

сныя вочы пабачылі, што чытач

і

дзе ак

т

ыўна.

І дарослыя, і школьнікі. Нават маладыя мамы з вазочкамі

з

азірнулі. Што робіць Тамара Бар

ыс

евіч, каб

у

Г

арадцы чыталі?

Выносіць кніжныя навінкі на пляцоўку перад бібліятэкай. Такую выставу на галоўнай
вясковай вуліцы не прамінеш, жыхары Гарадца

-

у

ц

энтры, так

бы

мовіць, літаратурна

г

а працэсу. Шмат акцый ладзіцца з

д

зецьмі. Але нес

т

андартнасцю нас

у

разіла тое,

шт

о с

амых

актыўных

ч

ытачоў Тамара Барысевіч аддзячвае не словам, а дыпломам, дзе прозвішча вяскоўца
аддрукавана ва ўмовах выдавецкіх магчымасцяў РЦБС. Суразмоўца толькі што прывезла
ўзнагароды з раённага цэн

т

ра. На іх і намінацыі пазначаны: "За адданасць беларускай літаратуры", "Аматару
духоўных выданняў", "За чытацкую актыўнасць"...

Мы не будзем весці гаворку пра шматлікія аматарскія аб'яднанні ды гурткі, бо і так зразу мела: бібліятэка ды клуб у

Г
арадцы

-
запатрабаваныя. І караценькая выснова: ай ды Таня, ай ды Тома!

Г
аспадыні!

(Не)лірычнае адступленне Яўгена Рагіна

*Калі бібліятэка - для чытача, гэта адразу кідаецца ў вочы. І не толькі па старанна
"адфільтраваным" фондзе кніг (у Гарадцы - 12 тысяч
асобнікаў), дзе і для
душы*

*ўсё ёсць, і
для школьнай праграмы. Тут адначасова атмасфера нейкая таямнічая і хатняя.
Падаецца, вось зараз ты знойдзеш тую кніжку, якая расс*

*т
авіць у тваім жыцці ўсё кропкі над "і", адкажа на пытанні...*

Г
эта

ў
мяне з дзяцінства, калі кніжкі нават сніліся штодня. Прыкладна такая ж
атмасфера і

ў
бібліятэцы Гарадца. Калі ёсць у хаце гаспадыня, хата выпраменьвае дабрыню. Калі няма

-
кніжкі проста захоўваюцца, чакаючы лепшых часін.

Праекты: планы і факты

Горад Суворавы - гэта пра Кобрын. Даведаліся, што называюць яго іншым разам
Сувораварадам. Вядома, не надта тое пасуе нашай незалежнай краіне, але... Пагулялі
па вячэрнім горадзе, паглядзелі на Ваенна-гістарычны музей імя Суворавы,
Музей-сядзібу яго ж імя, наведалі парк імя таго самага ваеначальніка,
су стрэліся з
двума бюстамі палкаводца,
п
абывалі на вуліцы генералісімуса...

Намеснік начальніка аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі
Таццяна Гунько распавяла нам пра рэалізацыю творчых праектаў. А іх, трэба сказаць, ё
не мала. Згадаем ра
нны конкурс вакалістаў "Юныя таленты", конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні
"Лета", раённы шоу-конкурс "Парад тален
т
аў". Пры гэтым шырока выкарыстоўваюцца інавацыйныя культурна-забаўляльныя
праекты і праграмы. Гэта і марафоны творчасці, і інтэрактыўныя спектаклі, і тымбілдын
г,
квэст-гульня, фота-крос. Словам, у раёне робіцца ўсё, каб людзям было цікава бавіць
свой вольны час. Усяго за палову 201
6
-га на Кобрыншчыне арганізавалі 3714 мерапрыемстваў. Не дзіўна, што план платных
паслуг выкананы больш чым на 105 працэнтаў.

Звярнулі ўвагу на адну тэндэнцыю: як і ў іншых раёнах, асноўная і самая актыўная
аўдыторыя ўстаноў культуры - моладзь. Як нам распавяла Таццяна Гунько, на долю
названай часткі публікі выпадае каля 40 % клубных мерапрыемстваў. І ці не галоўнай
падзеяй года ў маладаёжным асяроддзі стаў фестываль-конкурс "Млын ід
э
й
-
2016", падчас якога вызначыліся лепшыя
па вакале, харэаграфіі, акцёрскім майстэрстве, дызайне, лепшыя сярод калектываў
народнай музыкі і песні. Апроч таго, прадстаўнікі моладзі прадпрыемстваў горада сёлета
спаборнічалі ў маладзёжнай квэст-гульні "Родны горад
-
2016", падрыхтаванай супрацоўнікамі кобрынскага музея.
З
гадаем і яшчэ адно мерапрыемства. Літаральна перад нашым прыездам у Кобрыне
адбыўся адкрыты рэгіянальны марафон маладзёжнай творчасці "Лета-2016", які сабраў

на творчых пляцоўках больш за 250 удзельнікаў ва ўзросце ад 14 да 31 года з Беларусі, Расіі, Украіны і Польшчы. Юнакі і дзяўчаты вызначалі лепшага не толькі па вакале і харэаграфіі, але і ў такіх намінацыях, як "Актыў

н
ы
эк
стрэмальны спорт", "РЭП і б
іт
бокс".

Пры такой разнастайнасці фестываляў і намінацый хацелася б арыгінальных падыходаў да папулярызацыі аўтэн
ычнай творчай традыцыі. Конкурс па хуткасным пляценні паясоў і вышыванні аўтэнтычных
узораў

-
толькі некаторыя прыклады таго, як з народнай традыцыі можна зрабіць сапраўднае шоу, цікавае гледачам і юным майс

т
рам. Тым больш
- усе ўмовы, каб нашу спрадвечную ку
льтуру прасоў
ваць рознымі шля

х
амі,
на
ват
у
віртуальным асяроддзі.

З
міжул
а
га
года
працуе
сайт аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі "Культура Кобрыншчын
ы
".

Свае сайты маюць ЦБС, Палац культуры, парк, ваенна-гістарычны музей.

(Не)лірычнае адступленне Кастуся Антановіча

Засяліўшыся ў кобрынскі гатэль "Беларусь", выправіліся па цэнтры горада ў пошуку цікавостак. Зав

i

т
алі ў мясцовую турыс

т
ычную
фірму

,

аз
д
обленую сотнямі

прапаноў для адпачынку на любы густ. Можна выбраць Балгарыю і Турцыю, Мінск і Варшаву. Словам, што заў

г
одна, але не аўтэнтчны пале
сс
кі. каларыт.

Прадставіўшыся турыстамі, мы
пап

расілі прапанаваць
падарожжа ў кобрынскую глыбінку, каб па

з
наёміцца з мясцовымі традыцыямі і драўлянай царкоўнай архітэк

т
урай. На такі
запыт

сімпатычная супрацоўніца турфірмы зазначыла, што

ў
іх прэйскуранц

е
- такія паслугі не маюцца.

П
агутарыўшы, мы ўсё ж змаглі дамовіцца на эксклюзіўны тур. Толькі кошт
ягоны нам быў
не па кішэні

.

Вось і атрымліваецца, што традыцыйная культура
-
эксклюзіў, маладаступны турысту.

Каб пераканацца ў багацці народнай традыцыі Кобрыншчыны, вырашылі завітаць у адну з самых блізкіх да горада вёсак. На рамонце клубнага фасада ў вёсцы Ма

Г
далін заспелі будаўнікоў гаспадарчай групы. А ўжо ў фазе спаткаліся з дырэктарам
сельскага дома культуры Нэлі Карнялюк, якую раённае кіраўніцтва харак

т
арызуе як добрага адмініс

т
ра
т
ара і арган
і
затара

.
Не можам
запярэ
ч

ыць: парадак ва ўстанове ідэальны. Але апроч чысціні СДК можа пахваліцца двума
выдатнымі калектывамі, вядомымі за межамі краіны, а таксама музейнай экспазіцыяй.

Працуе ў СДК сямейная дынастыя. Кіраўнік ансамбля песні і музыкі "Зараніца" - Алена
Букач. А яе дачка

—
Свят
л
ана
Са
мул
еві
ч
-

кіраўнік клуба аматараў фальклору

«
Магдаліна
»

. Апошні быў створаны
амаль трыццаць гадоў таму і мае дзве секцыі. "Спадчына", якая вядзе пошукавую
дзейнасць, займаецца фіксаваннем і папулярызацыяй абрадавай паэзіі, э

пі
чнага і праяічнага фал

ь
кл
о

ру, рэгіянальнага танца. Секцыя ДПМ арганізуе выставы, стварае сцэнічныя касцюмы

.

І такая разнастайная дзейнасць прыносіць свой плён. У выніку экспедыцый пазалетась быў знойдзены і запісаны ад Веры Шаўчук танец "Тэрніца". Маецца спадзяванне, што неўзабаве ён папоўніць спіс нематэрыяльнай спадчыны.

Але самае галоўнае, што нас усцешыла, у "Магдаліне" ёсць пераемнасць: кожны год у калектыў прыходзяць займацца спевамі дзеці, у тым ліку з горада. Многія з іх займаюцца народным мастацтвам з першага класа і да заканчэння школы. Згадаем адзін з такіх прыкладаў: 16-гадовая Аляксандра Кан

д
рацюк прыйшла ў "Магдаліну"
у
першым класе, а сёння з'яўляецца выдатным майстрам аўтэнтычнага спеву.

Папраўдзе трэба сказаць, што за дзяцей у мясцовых фалькларыстаў ідзе пэўнае змаганне: частка юных выканаўцаў вучыцца ў раённай школе мастацтваў, дзе яны займаюцца яшчэ ў народным калектыве "Таўкачыкі", якім кіруе другая дачка Алены Букач
Н
аталля Буневіч.

Здавалася б, нават з адной толькі "Магдалінай" мясцоваму дому культуры можна спачываць на лаўрах. Тым не менш прыносіць славу ўстанове і яшчэ адзін калектыў. Гурт "Зараніца" маладзейшы за "Магдаліну" на 5 гадоў. Асноўная яго спецыфіка - народная музыка. У складзе інструментальнага ансамбля мы налічым баян, скрыпку, бубен, трашчотку, трохвугольнік ды іншыя ўдарна-шумаваыя інструменты.

Маючы два такія моцныя калектывы, што яшчэ трэба СДК, каб быць заўсёды запатрабаваным?

аным і выконваць в

ыс

окія планы па аказанні платных паслуг? І магдалінскі СДК з гэтым паспяхова спраўляецца.

Калі партнер - заможны

Напрыканцы нашага падарожа вырашылі наведаць яшчэ дзве цікавыя ўстановы. Першай па да
розе на па

ткалі вёску Хідры, дзе

ўст

анова культуры па сваім архітэк

ту

рным рашэнні нагадвае палац. І,

тр

эба

с

казаць, дагледжаны. Больш з

а

тое: насычаны самай разнастай

н

ай дзейнасцю. Мы якраз патрапілі

н

а спеўную рэпетыцыю мясцовай

м

алечы, а пасля пазнаёміліся з

д

зейнасцю класа разьбяра па дрэве

Ів

ана Пархуціка. Маецца ва ўс

т

ано

в

е і свой лялечны тэатр, якім кіруе

в

ыконваючая абавязкі дырэктара

СД

К Валянціна Ліхавідава. Але най

б
ольш нас уразіў кіраўнік народна
га
хору "Крушына" Яўген Лесік, які
ві
ртуозна іграе на баяне, што ён
н
ам і прадэманстраваў. Што ціка
ва,
у калектыве Лесік з 1982 года.
У
ры
пертуары ж хору беларускія, рус
кі
я, украінскія песні, творы
сучасных
ка
мпазітараў.

Зварнулі мы ўвагу і вось на які факт. У работнікаў культуры вескі Хідры - сталы і
надзейны
сар. Гэта мясцовае сельгас
пр
адпрыемства, якое дапамагае правядзеннем святаў, рамонтам
бу
дынка. І гэта не можа не рада
ва
ць, але сумна, што за ўсе нашы
аўт
атуры мы пабачылі толькі з па
ўд
зясятка сельскіх устаноў культу
ры
, якія ак
т
ыўна падтрымліваюцца
ў
развіцці вясковымі сельскагаспа
дар
чымі ці іншымі арганізацыямі.
І
справа не толькі ў фінансавай
заможнасці ды ў вытворчай магу
т

спон

насці тых арганізацый і прадпрыемс

т

ваў. Прос

т

а ўзначальваюць іх дальнабачныя кіраўнікі і стратэгі, якія разумеюць, што культуру і вытворчасць рухаць наперад варта адначасова. Інакш якая будзе культура вытворчасці?

Апошнім пунктам нашага падарожжа быў пазначаны колішні райцэнтр, мястэчка, а цяпер аграгарадок Дзівін. Як высветлілася ўжо ў час падарожжа, сёлета ён святкуе 550-годзе першага згадвання ў пісьмовых крыніцах. Урачыстасці былі запланаваныя на наступны дзень пасля нашага прыезду. А таму было трохі няёмка перашкаджаць сур'ёзнай падрыхтоўцы да свята. Ды не завітаць у мясцовы дом рамёстваў не маглі. І вось з якой прычыны: ва ўстанове распачалі выраб абсалютна новага для нашай краіны віду сувенірнай прадукцыі з катаха. Калі хто не ведае, то на беларускай мове гэта найменне кукурузнага пачатку. У вёсцы Дзівін знайшлі яму не толькі харчова-кармавое выкарыстанне. Больш дакладна, не знайшлі, а знайшла - Наталля Клімук, дырэктар дома рамёстваў. Падгледзеўшы такую тэхналогію стварэння сувенірных лялек у Чэхіі, Наталля Мікалаеўна вырашыла перанесці досвед на беларускую глебу. Метадам спроб і памылак літаральна за год атрымалася стварыць галерэю сялянскіх і шляхецкіх вобразаў, і кожная з лялек мае непаўторны палескі каларыт.

Але ў Дзівін варта ехаць не толькі для таго, каб паглядзець на новыя лялькі, але і каб навучыцца традыцыйнаму майстэрству: у доме рамёстваў праходзяць майстар-класы па вышыўцы, саломкапляценні, роспісе па дрэве і шкле. А таксама тут проста неабходна паслухаць аўтэнт

ы

чны фальклор. Паверце, ён таго

варт

ы

.

Агульнае (не)лірычнае заканчэнне

На Кобрыншчыне ў клубных установах няма абедзенага перапынку: абед ёсць, а перапынак адсутнічае. Справа ў тым, што ў СДК штат - з некалькіх чалавек, і на абед

д

яны ходзяць па чарзе. Выключэнне складаюць сельскія клубы, дзе працуе

то
лькі загадчык. Але такіх устаноў няшмат. А цяпер скажыце, дзе яшч
э
выкарыс
т
оўваецца такая тактыка, якая вызначае
стр
атэгію
-
неформальную ўвагу да наведвальніка ўстановы культуры?

Яўген РАПН, Кастусь АНТАНОВІЧ

Рагін, Я. Ай ды Таня! Ай ды Тома! / Яўген Рагін, Кастусь Антановіч // Культура. - 2016. - 1 кастрычніка. - С. 10, 11.

Аб рабоце ўстаноў культуры Кобрыншчыны (з ліку бібліятэчных устаноў - Гарадзецкая публічная бібліятэка).

Ай ды Таня! Ай ды Тома!

Сённяшняя публікацыя цалкам прысвечана культуры Кобрыншчыны. У раёна - унікальная гіс

т

орыя, гэтка ж і культура. І кіруе аддзелам ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі даўні эксперт рэдакцыі Надзея Жук. Мы трохі засумавалі, калі даведаліся,

шт

о на час нашага прыезду будзе яна па неадкладных справах у Пінску. Але па факце сумаваць не было і калі. Кожная сустрэча з работнікамі культуры аказалася настолькі факіурнай і ёмістай, што толькі паспявай-запісвай.

А скарбоначка - поўная

Мы нікога з кіраўніцтва не папярэджвалі, што заедзем у вёску Гарадзец. Яна сустрэлася нам няпланова, дый час быў абедзенны. Падумалі, што клуб будзе зачынены. Аднак не, усе - н

а месцы. Больш за тое, і ў клубнай, і ў бібліятэчнай установах - наведва

л

ьнікі: гурткоўцы і чытачы. Так што "скарбоначка" сельскай культуры паўстала перад намі паўнюткай.

Са сваімі сяброўкамі і сябрамі спевамі займалася сямікласніца Сняжана Бараноўская. Загадчыца клуба Таццяна Патоня распавяла, што ўстанова ў іх даволі кампактная: танцавальная і глядзельная залы аб'яднаныя.

Пры ўстанове дзейнічаюць танцавальны, вакальны гурткі, а таксама ансамбль са званнем народнага, які аб'ездзіў з канцэртамі свой і навакольныя раёны. Пра ансамбль, дарэчы, варта сказаць колькі словаў асобна. Спірава ў тым, што доўгі час яго ўзначальваў заслужаны работнік кулыуры Беларусі Ігар Чэрнік. Пасля яго сыходу на пенсію калектыў істотна змяніўся. Змяніўся і фармат цяпер у рэпертуары як народных песні, так і эстрадных. Прычыны - пражэічныя. Маўляў, пад "мінусавую" фанаграму прасцей працаваць. Ну а пасада кіраўніка калектыву пакуль вакантная. Праўда, гэта не

перашкодзіла ансамблю пацвердзіць званне народнага тры гады таму, а таксама паспяхова гастралюваць. Спрыяе і выдатная апаратура, якая дазваляе праз канцэртную дзейнасць выконваць гадавы план платных паслуг клуба ў 700 рублёў

Адметна, што частка тэхнік

і

была набыта менавіта за заробленыя клубам пазабюджэтныя грошы. Астатняе клуб атрымаў у выніку надання вёсцы с

т

атусу аграгарадка. Можна было б рухацца ў гэтым плане і далей, пашыраючы спіс платных паслуг

г, набываць неабходнае тэхнічнае начынне, але цяпер заробленыя грошы ідуць на абслугоўванне касавых

апаратаў, якія абавязалі закупіць, а таксама на аплату камунальных паслуг

г.

..

Не маюць у сельскім клубе спадзявання і на прыбытак ад дыскатэк. І калі раней атрымлівалі дазвол на разавыя мерапрыемствы для правядзення дыскатэк, то цяпер ад гэтага паступова адмаўляюцца - дзяцей цяжка вярнуць на танцпляцоўку пасля доўгага перыяду няўцяжнай палітыкі правядзення (урэшце, праблема агульнарэспубліканская). Даводзіцца прыдумляць новыя формы працы з супольнасцю. Да прыкладу, сумесныя мерапрыемствы клуб праводзіць з праваслаўнай царквой

-

як на рэлігійныя святы, так і на свецкія.

Але, магчыма, не было б у клуба такіх поспехаў і запатрабаванасці мясцовым людям, калі б не тамтэйшая гаспадарка

а “

Гарадзец-агра”. Паказальны прыклад: спонсар аплаціў усе в

ы

даткі на правядзенне сёлетняга свята аграгарадка. Д

з

якуючы

т

акому партнёра

т

ву ў клуба маецца

магчы

масць бясплатна праводзіць

в

вязныя віншаванні юбіляраў, ад
зінокі
х людзей у Гарадцы і ў навакольных вёсках.

Чытачы з пялюшак

Актыўна працуе з супольнасцю і бібліятэка. За дзень сельскую **бібліятэку ў Гарадцы**,
як паведаміла нам яе загадчык Тамара Барысевіч, наведвае 20-25 чалавек. Мы было
з
асумняваліся, аднак неўзабав
е
на
ўла
сныя вочы пабачылі, што чытач
і
дзе ак
т
ыўна.
І дарослыя, і школьнікі. Нават маладыя мамы з вазочкамі
з
азірнулі. Што робіць Тамара Бар
ыс
евіч, каб
у
Г
арадцы чыталі?

Выносіць кніжныя навінкі на пляцоўку перад бібліятэкай. Такую выставу на галоўнай
вясковай вуліцы не прамінеш, жыхары Гарадца
-
у
ц
энтры, так
бы
мовіць, літаратурна
г

а працэсу. Шмат акцый ладзіцца з

д

зецьмі. Але нес

т

андартнасцю нас

у

разіла тое,

шт

о с

амых

актыўных

ч

ытачоў Тамара Барысевіч аддзячвае не словам, а дыпломам, дзе прозвішча вяскоўца аддрукавана ва ўмовах выдавецкіх магчымасцяў РЦБС. Суразмоўца толькі што прывезла ўзнагароды з раённага цэн

т

ра. На іх і намінацыі пазначаны: "За адданасць беларускай літаратуры", "Аматару духоўных выданняў", "За чытацкую актыўнасць"...

Мы не будзем весці гаворку пра шматлікія аматарскія аб'яднанні ды гурткі, бо і так зразу мела: бібліятэка ды клуб у

Г

арадцы

-

запатрабаваныя. І караценькая выснова: ай ды Таня, ай ды Тома!

Г

аспадыні!

(Не)лірычнае адступленне Яўгена Рагіна

Калі бібліятэка - для чытача, гэта адразу кідаецца ў вочы. І не толькі па старанна

"адфільтраваным" фондзе кніг (у Гарадцы

- 12 тысяч

асобнікаў), дзе і для

душы

ўсё ёсць, і

для школьнай праграмы. Тут адначасова атмасфера нейкая таямнічая і хатняя.

Падаецца, вось зараз ты знойдзеш тую кніжку, якая расс

т

авіць у тваім жыцці ўсё кропкі над "і", адкажа на пытанні...

Г

эта

ў

мяне з дзяцінства, калі кніжкі нават сніліся штодня. Прыкладна такая ж
атмасфера і

ў

бібліятэцы Гарадца. Калі ёсць у хаце гаспадыня, хата выпраменьвае дабрыню. Калі няма
-
кніжкі проста захоўваюцца, чакаючы лепшых часін.

Праекты: планы і факты

Горад Суворавы - гэта пра Кобрын. Даведаліся, што называюць яго іншым разам
Сувораварадам. Вядома, не надта тое пасуе нашай незалежнай краіне, але... Пагулялі
па вячэрнім горадзе, паглядзелі на Ваенна-гістарычны музей імя Суворавы,
Музей-сядзібу яго ж імя, наведалі парк імя таго самага ваеначальніка,
су стрэліся з
двума бюстамі палкаводца,
п
абывалі на вуліцы генералісімуса...

Намеснік начальніка аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі
Таццяна Гунько распавяла нам пра рэалізацыю творчых праектаў. А іх, трэба сказаць, ё
не мала. Згадаем ра
нны конкурс вакалістаў "Юныя таленты", конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні
"Лета", раённы шоу-конкурс "Парад тален
т
аў". Пры гэтым шырока выкарыстоўваюцца інавацыйныя культурна-забаўляльныя
праекты і праграмы. Гэта і марафоны творчасці, і інтэрактыўныя спектаклі, і тымбілдын
г,
квэст-гульня, фота-крос. Словам, у раёне робіцца ўсё, каб людзям было цікава бавіць
свой вольны час. Усяго за палову 201
6
-га на Кобрыншчыне арганізавалі 3714 мерапрыемстваў. Не дзіўна, што план платных
паслуг выкананы больш чым на 105 працэнтаў.

Звярнулі ўвагу на адну тэндэнцыю: як і ў іншых раёнах, асноўная і самая актыўная аўдыторыя ўстаноў культуры - моладзь. Як нам распавяла Таццяна Гунько, на долю названай часткі публікі выпадае каля 40 % клубных мерапрыемстваў. І ці не галоўнай падзеяй года ў маладаёжным асяроддзі стаў фестываль-конкурс "Млын ід

э
й
-

2016", падчас якога вызначыліся лепшыя па вакале, харэаграфіі, акцёрскім майстэрстве, дызайне, лепшыя сярод калектываў народнай музыкі і песні. Апроч таго, прадстаўнікі моладзі прадпрыемстваў горада сёлета спаборнічалі ў маладзёжнай квэст-гульні "Родны горад

-

2016", падрыхтаванай супрацоўнікамі кобрынскага музея.

З
гадаем і яшчэ адно мерапрыемства. Літаральна перад нашым прыездам у Кобрыне адбыўся адкрыты рэгіянальны марафон маладзёжнай творчасці "Лета-2016", які сабраў на творчых пляцоўках больш за 250 удзельнікаў ва ўзросце ад 14 да 31 года з Беларусі, Расіі, Украіны і Польшчы. Юнакі і дзяўчаты вызначалі лепшага не толькі па вакале і харэаграфіі, але і ў такіх намінацыях, як "Актыў

н
ы
эк
стрэмальны спорт", "РЭП і б
іт
бокс".

Пры такой разнастайнасці фестываляў і намінацый хацелася б арыгінальных падыходаў да папулярызацыі аўтэн
ычнай творчай традыцыі. Конкурс па хуткасным пляценні паясоў і вышыванні аўтэнтычных
узораў

-
толькі некаторыя прыклады таго, як з народнай традыцыі можна зрабіць сапраўднае шоу, цікавае глядачам і юным майс

т
рам. Тым больш
- усе ўмовы, каб нашу спрадвечную ку
льтуру прасоў
ваць рознымі шля
х
амі,
на

ват
у
віртуальным асяроддзі.
З
міжул
а
га
года
працуе
сайт аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі "Культура Кобрыншчын
ы
".
Свае сайты маюць ЦБС, Палац культуры, парк, ваенна-гістарычны музей.

(Не)лірычнае адступленне Кастуся Антановіча

*Засяліўшыся ў кобрынскі гатэль "Беларусь", выправіліся па цэнтры горада ў пошуку
цікавостак. Зав*

*т
алі ў мясцовую турыс
т
ычную
фірму*

*,
аз
д
обленую сотнямі
прапаноў для адпачынку на любы густ. Можна выбраць Балга
рыю і Турцыю, Мінск і Варшаву. Словам, што заў*

*г
одна, але не аўтэнтчны пале
сс
кі. каларыт.*

*Прадставіўшыся турыстамі, мы
пап*

*расілі прапанаваць
падарожжа ў кобрынскую глыбінку, каб па*

*з
наёміцца з мясцовымі традыцыямі і драўлянай царкоўнай архітэк*

*т
урай. На такі
запыт*

i

сімпатычная супрацоўніца турфірмы зазначыла, што

ў

іх прэйскуранц

е

- такія паслугі не маюцца.

П

агутарыўшы, мы ўсё ж змаглі дамовіцца на эксклюзіўны тур. Толькі кошт

ягоны нам быў

не па кішэні

.

Вось і атрымліваецца, што традыцыйная культура

-

эксклюзіў, маладаступны турысту.

Каб пераканацца ў багацці народнай традыцыі Кобрыншчыны, вырашылі завітаць у адну з самых блізкіх да горада вёсак. На рамонце клубнага фасада ў вёсцы Ма

г

далін заспелі будаўнікоў гаспадарчай групы. А ўжо ў фае спаткаліся з дырэктарам

сельскага дома культуры Нэлі Карнялюк, якую раённае кіраўніцтва харак

т

арызуе як добрага адмініс

т

ра

т

ара і арган

і

затара

.

Не можам

запярэ

ч

ыць: парадак ва ўстанове ідэальны. Але апроч чысціні СДК можа пахваліцца двума выдатнымі калектывамі, вядомымі за межамі краіны, а таксама музейнай экспазіцыяй.

Працуе ў СДК сямейная дынастыя. Кіраўнік ансамбля песні і музыкі "Зараніца" - Алена Букач. А яе дачка

—

Свят

л

ана

Са

мул

еві

ч

-

кіраўнік клуба аматараў фальклору

«

Магдаліна

»

. Апошні быў створаны

амаль трыццаць гадоў таму і мае дзве секцыі. "Спадчына", якая вядзе пошукавую дзейнасць, займаецца фіксаваннем і папулярызацыяй абрадавай паэзіі, э

пі

чнага і пражытнага фал

ь

кл

о

ру, рэгіянальнага танца. Секцыя ДПМ арганізуе выставы, стварае сцэнічныя касцюмы

.

І такая разнастайная дзейнасць прыносіць свой плён. У выніку экспедыцый пазалетась быў знойдзены і запісаны ад Веры Шаўчук танец "Тэрніца". Маецца спадзяванне, што неўзабаве ён папоўніць спіс нематэрыяльнай спадчыны.

Але самае галоўнае, што нас усцешыла, у "Магдаліне" ёсць пераемнасць: кожны год у калектывы прыходзяць займацца спевамі дзеці, у тым ліку з горада. Многія з іх займаюцца народным мастацтвам з першага класа і да заканчэння школы. Згадаем адзін з такіх прыкладаў: 16-гадовая Аляксандра Кан

д

рацюк прыйшла ў "Магдаліну"

у

першым класе, а сёння з'яўляецца выдатным майстрам аўтэнтычнага спеву.

Папраўдзе трэба сказаць, што за дзяцей у мясцовых фалькларыстаў ідзе пэўнае змаганне: частка юных выканаўцаў вучыцца ў раённай школе мастацтваў, дзе яны займаюцца яшчэ ў народным калектыве "Таўкачыкі", якім кіруе другая дачка Алены Бука

ч

Н

аталля Буневіч.

Здавалася б, нават з адной толькі "Магдалінай" мясцоваму дому культуры можна
спачываць на лаўрах. Тым не менш прыносіць славу ўстанове і яшчэ адзін калектыў. Гурт
"Зараніца" маладзейшы за "Магдаліну" на 5 гадоў. Асноўная яго
спецыфіка - нар
одная
музыка. У складзе інс
т
рументальнага ансамбля мы налі
чылі
баян, скрыпку, бубен,
трашч
отку, трохвугольнік
ды
іншыя ўдарна-шумавыя інструменты.

Маючы два такія моцныя калектывы, што яшчэ трэба СДК, каб быць заўсёды запатрабав
аным і выконваць в
ыс
окія планы па аказанні платных паслуг? І магдалінскі СДК з гэтым паспяхова
спраўляецца.

Калі партнер - заможны

Напрыканцы нашага падарожжа вырашылі наведаць яшчэ дзве цікавыя ўстановы. Першай
па да
розе на па
ткалі вёску Хідры, дзе
ўст
анова культуры па сваім архітэк
ту
рным рашэнні нагадвае палац. І,
тр
эба
с
казаць, дагледжаны. Больш з
а
тое: насычаны самай разнастай

Н
ай дзейнасцю. Мы якраз патрапілі
Н
а спеўную рэпетыцыю мясцовай
М
алечы, а пасля пазнаёміліся з
Д
зейнасцю класа разьбяра па дрэве
Ів
ана Пархуціка. Маецца ва ўс
Т
ано
В
е і свой лялечны тэатр, якім кіруе
В
ыконваючая абавязкі дырэктара
СД
К Валянціна Ліхавідава. Але най
б
ольш нас уразіў кіраўнік народна
га
хору "Крушына" Яўген Лесік, які
ві
ртуозна іграе на баяне, што ён
Н
ам і прадэманстраваў. Што ціка
ва,
у калектыве Лесік з 1982 года.
У
ры
пертуары ж хору беларускія, рус
кі
я, украінскія песні, творы
сучасных
ка
мпазітараў.

Звярнулі мы ўвагу і вось на які факт. У работнікаў культуры вескі Хідры - сталы і
надзейны
сар. Гэта мясцовае сельгас
пр
адпрыемства, якое дапамагае правядзеннем святаў, рамонтам
бу
дынка. І гэта не можа не рада

спон

ва
ць, але сумна, што за ўсе нашы
аўт
атуры мы пабачылі толькі з па
ўд
зясятка сельскіх устаноў культу
ры
, якія ак
т
ыўна падтрымліваюцца
ў
развіцці вясковымі сельскагаспа
дар
чымі ці іншымі арганізацыямі.
І
справа не толькі ў фінансавай
заможнасці ды ў вытворчай магу
т
насці тых арганізацый і прадпрыемс
т
ваў. Прос
т
а ўзначальваюць іх дальнабачныя кіраўнікі і стратэгі, якія разумеюць, што культуру і
вытворчасць рухаць наперад варта адначасова. Інакш якая будзе культура вытворчасці?

Апошнім пунктам нашага падарожжа быў пазначаны колішні райцэнтр, мястэчка, а цяпер аграгарадок Дзівін. Як высветлілася ўжо ў час падарожжа, сёлета ён святкуе 550-годзе першага згадвання ў пісьмовых крыніцах. Урачыстасці былі запланаваныя на наступны дзень пасля нашага прыезду. А таму было трохі няёмка перашкаджаць сур'ёзнай падрыхтоўцы да свята. Ды не завітаць у мясцовы дом рамёстваў не маглі. І вось з якой прычыны: ва ўстанове распачалі выраб абсалютна новага для нашай краіны віды сувенірнай прадукцыі з катаха. Калі хто не ведае, то на беларускай мове гэта найменне кукурузнага пачатку. У вёсцы Дзівін знайшлі яму не толькі харчова-кармавое выкарыстанне. Больш дакладна, не знайшлі, а знайшла - Наталля Клімук, дырэктар дома рамёстваў. Падгледзеўшы такую тэхналогію стварэння сувенірных лялек у Чэхіі, Наталля Мікалаеўна вырашыла перанесці досвед на беларускую глебу. Метадам спроб і памылак літаральна за год атрымалася стварыць галерэю сялянскіх і шляхецкіх вобразаў, і кожная з лялек мае непаўторны палескі каларыт.

Але ў Дзівін варта ехаць не толькі для таго, каб паглядзець на новыя лялькі, але і каб навучыцца традыцыйнаму майстэрству: у доме рамёстваў праходзяць майстар-класы па вышыўцы, саломкапляценні, роспісе па дрэве і шкле. А таксама тут проста неабходна

паслухаць аўтэнт
ы
чны фальклор. Паверце, ён таго
варт
ы
.

Агульнае (не)лірычнае заканчэнне

*На Кобрыншчыне ў клубных установах няма абедзенага перапынку: абед ёсць, а перапынак адсутнічае. Справа ў тым, што ў СДК штат - з некалькіх чалавек, і на абед
д
яны ходзяць па чарзе. Выключэнне складаюць сельскія клубы, дзе працуе то
лькі загадчык. Але такіх устаноў няшмат. А цяпер скажыце, дзе яшчэ
э
выкарыс
т
оўваецца такая тактыка, якая вызначае
стр
атэгію
-
нефармальную ўвагу да наведвальніка ўстановы культуры?*

Яўген РАПН, Кастусь АНТАНОВІЧ